

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ
КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ**

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МИСТЕЦТВ ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

Оркестровий факультет

кафедра музичного мистецтва естради та джазу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо організації педагогічної практики

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітня програма	Оркестрова майстерність
Статус освітнього компонента	обов'язковий

Харків 2024

Розробник:

Дрожжина Наталя Володимирівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри «Музичне мистецтво естради та джазу» Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського

Рецензенти:

Красавіна Лариса Миколаївна – Заслужений працівник культури України, голова циклової комісії «Музичне мистецтво естради», викладач циклу професійно-практичної підготовки Черкаського музичного фахового коледжу С.С. Гулака-Артемівського, спеціаліст вищої категорії, викладачка-методист.

Чуриков Віктор Васильович – Заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри музичного мистецтва естради та джазу Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Методичні рекомендації розглянуто та схвалено на засіданні кафедри музичного мистецтва естради та джазу ХНУМ імені І. П. Котляревського, протокол № 5 від 18.11.2024 р.

Методичні рекомендації розглянуто та схвалено на засіданні науково-методичної ради ХНУМ, протокол №_ від 27.11.2024 р.

Гарант освітньої програми

(підпис)

Юрій ДЯЧЕНКО_

(ім'я, прізвище)

ВСТУП

Методичні рекомендації для проведення педагогічної практики розроблені відповідно до Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського та Наскрізної програми практики здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр, а також відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 025 Музичне мистецтво галузі знань 02 Культура і мистецтво для здобувачів ОП «Оркестрова майстерність» (фахова профілізація «Музичне мистецтво естради (інструменталісти))). Мова проведення практики – українська.

Метою практичної педагогічної підготовки є оволодіння здобувачами освіти навичками планування/організації педагогічного процесу у закладах початкової мистецької та/або профільної мистецької освіти.

Завданнями, що послідовно направляють здобувача до досягнення поставленої мети є:

- ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладах початкової та/або профільної мистецької освіти;
- набуття досвіду роботи з типовим документообігом закладів освіти;
- вивчення педагогічного репертуару;
- безпосередня участь у педагогічному процесі, як в межах відвідувань занять керівника практики, так і під час проведення власних занять з візією та підтримкою керівника практики;
- аналіз авторських методик провідних педагогів вітчизняного й світового музично-педагогічного ком'юніті, шляхом відвідування майстер-класів, вебінарів, конференцій тощо;
- набуття досвіду оцінювання результатів навчання учнів закладів початкової та/або профільної мистецької освіти;
- створення письмового контенту, як додаткового джерела для опанування практичними педагогічними навичками: методичних розробок навчальних занять, планів-конспектів відвіданих уроків керівника практики, есеїв-рефлексій щодо відвіданих майстер-класів;

- практичне опанування застосунками для проведення дистанційного навчання: Zoom, GoogleMeet, Whiteboard, Jamboard для підвищення якості освітнього процесу;
- знайомство з особливостями та основами методик інклюзивного навчання та арт-терапії;
- використання технік (само)допомоги для підтримки ресурсного стану в стресових ситуаціях.

1. Методи навчання

У процесі практичної педагогічної підготовки здобувачі освіти застосовують практичний та наочний методи; новітні інформаційні та дистанційні технології (інформаційно-комунікативні), мультимедійні засоби навчання; аналізують сучасну навчально-методичну літературу, складають конспекти відвіданих занять, здійснюють їх аналіз; розробляють власні методичні матеріали: плани-конспекти та презентації занять, комплекти тестових завдань для контрольного оцінювання знань здобувачів освіти; добирають ілюстративний або інструктивний матеріал до обраних тем, складають творчі завдання; щотижнево заповнюють щоденник практики і складають звіт про практику за кожний семестр.

2. СТРУКТУРА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Курс	3-4	
Семестр	5-8	
Кількість кредитів ECTS	8	
Аудиторні навчальні заняття	лекції (год.)	–
	семінарські/практичні (год.)	–
	індивідуальні (год.)	–
Самостійна робота (год.)	240	
Форма підсумкового контролю	Заліки – 5-8 семестри.	

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Практична педагогічна підготовка складається з двох загальних розділів: навчальної практики (протягом 5-6 семестрів), яка спрямована на акумуляцію знань та навичок щодо педагогічного процесу, та виробничої практики, що стосується набуття безпосереднього досвіду педагогічної діяльності (протягом 7-8 семестрів).

За бажанням здобувача освіти, йому може бути надана можливість

проходження виробничої практики протягом всіх семестрів навчання (у разі, коли він є викладачем закладу початкової та/або профільної мистецької освіти або має учня у школі-студії Університету).

5 – 6 СЕМЕСТРИ (навчальна практика)

5-6 семестри є початковою ланкою в практичній підготовці бакалаврів. Здебільшого на даному етапі застосовуються підготовчі форми роботи, до яких можна віднести вивчення педагогічного репертуару для кожного з класів закладів початкової мистецької освіти, знайомство з методичною літературою відповідного рівня. Важливою навичкою практиканта є набуття досвіду оцінювання, що відбувається шляхом ознайомлення з критеріями оцінювання та програмними вимогами. Рекомендуємо відвідування академічних концертів, конкурсів, фестивалів задля надання практикантом власної оцінки однієї з прослуханих програм.

КЕЙС 1. Особливості викладання в закладі початкової та/або профільної мистецької освіти.

1.1. Практичне завдання:

Знайомство з законодавчою та нормативно-правовою базою, методичною літературою, програмами, типами документації, яку веде викладач закладу початкової та/або профільної мистецької освіти.

1.2. Список рекомендованих джерел:

Афанасьєв, Ю. (2009) Професійна підготовка музиканта. Київ : ДАКККіМ.

Белявіна, Н. (2015) Методологія та методика викладання фахових мистецьких дисциплін. Київ : НАКККіМ.

Бутенко, В. (2012) Музична педагогіка. Херсон : Грінь.

Нормативно-правові акти початкової та профільної мистецької освіти (2024) URL: <https://arts.gov.ua/misteczka-osvita/pochatkova-profilna-mysteczka-osvita/>

КЕЙС 2. Підготовка педагогічного репертуару / ілюстративних / інструктивних / дидактичних матеріалів за дисциплінами з фаху різних видів складності

2.1. Практичне завдання:

Підібрати / створити репертуарні списки / дидактичний матеріал для вивчення учнями дисципліни з фаху у закладі початкової та/або профільної мистецької освіти для різних років навчання (роки навчання обираються здобувачем освіти-практикантом самостійно).

2.2. Орієнтовний список творів / дидактичних або ілюстративних матеріалів по семестрам:

КЛАС ДЖАЗОВОГО ФОРТЕПІАНО

5 семестр (1-4 класи / роки навчання елементарного рівня):

1. Черні К. ор.599 nr.2
2. Бах Й.С., Менует фа мажор, BWV Anh 113
3. Діабеллі А., Рондо з Сонатини №6 ре мінор.
4. Гіллок В. "Примарний вершник"

6 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Бах Й.С., Полонез фа мажор, BWV Anh 117b
2. Бертіні Ф.: Етюд до мінор, ор. 29, № 7
3. Моцарт В.А. - Соната для фортепіано № 16 «Sonata semplice», К.545
4. Шамо І. «Веснянка»

7 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Гайдн Й. Соната № 37 D-dur
2. Бах І.С., Менует соль мінор, BWV Anh 115
3. Кривопуст Б. «Токатіна»
4. Сібеліус Ж. Етюд ля мінор, ор. 76 N°2

8 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Моцарт В.А.: Соната для фортепіано з оркестром № 14 до мінор, К 457
2. Бах Й.С., Менует соль мажор, BWV Anh 114
3. Сібеліус Ж.: Сапін, ор.75/5
4. Мустафа-Заде А. «Відчай»

Для спеціалізації джазових виконавців на фортепіано, у кожній програмі доцільно включати виконання джазових стандартів. У 5-6 семестрах акцент слід зробити на виконанні блюзів, зокрема архаїчних, класичних і сучасних 12-тактових варіацій. У 7-8 семестрах основну увагу доцільно приділити репертуару у стилі «Бібоп». Це передбачає виконання складніших композицій з акцентом на швидку зміну акордів, імпровізацію у високому темпі та використання розширеної гармонії. Таким чином, програма сприятиме розвитку технічної майстерності, імпровізаційного мислення та розуміння сучасної джазової музичної мови.

КЛАС УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

5 семестр (1-4 класи / роки навчання елементарного рівня):

1. Гілеспі Д. «Ніч у Тунісії» / вібрафон
2. Моленхоф Б. «Рок-н -рол» /вібрафон
3. Райлі Дж. «Відкритий свінг» /барабани
4. Райлі Дж. «Свінгінг» / барабани

6 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Моленхоф Б. «Джаз Вальс» / вібрафон
2. Сарасате П. «Інтродукція та тарантела» /вібрафон/марімба
3. Вівальді А. Концерт а мінор 3 частина /вібрафон /марімба
4. Вейкл Дейв «Фанкі груве» /барабани

7 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. А Вівальді Концерт А мажор 1 Частина /вібрафон/марімба
2. Дайв Вейкл «101 Шафл»/ барабани

3. Ігоє Т. «Латинська ніч» / барабани
4. Ігоє Т. «Джазовий карнавал» / барабани

8 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

- 1 Шарон С. «Самба» / вібрафон/марімба
2. Ной О. «Тільки Грув» / барабани
3. Векл Д. «Стерноід» / барабани
4. Ньюланд Р. «Шафл» / барабани

КЛАС САКСОФОНУ

5 семестр (1-4 класи / роки навчання елементарного рівня)

1. Вінчі Л. Соната № 1, для саксофона-альта та ф-но, 1-5 частини
2. Готліб М. Концерт для саксофона-альта або тенора та ф-но (з оркестром), 1-2 частини.
3. Раухвергер М. Концерт для саксофона-тенора та ф-но (з оркестром), 1-3 частини.
4. Гендель Г. Соната Ре мінор Op. 1. № 1b – HWV 359b, 1-4 частини.

6 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Жолі А. "Арія та танок", для саксофона-альта та ф-но.
2. Гендель Г. Соната Фа мажор Op. 1 № 12 – HWV 370, для саксофона-тенора та ф-но, 1-4 частини.
3. Demersseman J. "Deuxieme Solo", for Soprano jr Tenor Saxophone & Piano, 1-2 Parts

7 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Гендель Г. Соната № 3 для саксофона-альта і ф-но, 1-4 частини.
2. Genin Paul Agricole «Variations Sur Un Theme Espagnol & Bolero» pour saxophone alto et Piano
3. Гендель Г. Соната Соль мінор, для саксофона-тенора та ф-но, 1-4 частини.
4. Cimarosa D. Concerto pour hautbois et cordes. Перекладення для саксофона-тенора та ф-но, 1-4 част.

8 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Demersseman J. «The Carnival of Venice», (op. posth.), для саксофона-альта та ф-но.
2. Мійо Д. «Сюита Скарамуш» для альт-саксофона и ф-но, 1-3 частини.
3. Martin Frank «Ballade» pour Trombone (ou Saxophone Tenor) et Piano
4. Villa-Lobos Hector «Fantasia» for Sax. and Small Orchestra (Sax-Tenor & Piano), 1-3 Parts.

Для спеціалізації джазових виконавців, бажано використовувати у кожній програмі виконання джазових стандартів, переважно у 5-6 семестрах блюзи (архаїчні, класичні та сучасні, 12-ти тактові) та стилю "Бібоп", в 7-8 семестрах.

КЛАС ТРУБИ**5 семестр** (1-4 класи / роки навчання елементарного рівня):

1. Альбініні Т. «Адажіо»
2. Бердієв М. Скерцино.
3. Заремба В. Дивлюсь я на небо
4. Моцарт В.А. Сонатіна

6 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Балдасаар П. Соната для труби 1ч.
2. Дворжак А. «Мелодія»

7 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Трубай М. «Концерт для труби»
2. Бердієв М. «Вечірня пісня»

8 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Альбініні Т. «Концерт Es-dur» III – IV чч
2. Качіні Дж. «Ave Maria»

КЛАС ТРОМБОНУ**5 семестр** (1-4 класи / роки навчання елементарного рівня):

1. Бах Й. С. «Буре»

2. Бетховен Л. «Пісня»
3. Василенко С. Українська пісня
4. Гайдн Й. Анданте

6 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Бах Й. С. Анданте
2. Бетховен Л. Ларго
3. Гайдн Й. Алегро
4. Гендель Г. Ф. Адажіо

7 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Бах Й. С. Сициліана
2. Гендель Г. Ф. Арія
3. Глієр Р. Пісня
4. Матей Й. Токата

8 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1. Гендель Г. Ф. Ларгето
 2. Дімітреску К. «Селянський танець»
 3. Кореллі А. Адажіо
 4. Дж. Перголезі. Сициліана
- Б. Лятошинський. Мелодія
- Р. Паке Концерт для тромбону з симфонічним оркестром (переклад для тромбону з фортепіано)

Для спеціалізації джазових виконавців, бажано використовувати у кожній програмі виконання джазових стандартів, переважно у 5-6 семестрах блюзи (архаїчні, класичні та сучасні, 12-ти тактові) та стилю "Бібоп", в 7-8 семестрах.

КЛАС БАС-ГІТАРИ (електро-гітари)

5 семестр (1-4 класи / роки навчання елементарного рівня):

1. Марчелло Б. Соната мі мінор
2. Марчелло Б. Соната фа мажор

3.Галліар І. Соната фа мінор

4.Гендель Г. Соната мі мажор

6 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1.Марчелло Б. Соната соль мінор

2.Феш В. Соната мі мажор

3.Бах І.Х. Соната соль мажор

4.Вівальді А. Соната соль мажор

7 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1.Вівальді А Соната фа мажор

2.Екклс Г.Соната соль мінор

3.Капуцци А. Концерт фа мажор

4.Гендель Г. Соната соль мінор

8 семестр (5-9 класи / роки навчання базового рівня):

1.Бах І.Х. Концерт до мінор

2. Драгонетті Д. Концерт 1-3 частини

3. Порпора Н. Концерт ля мінор

4. Аарне Е. Соната для контрабаса та фортепіано

Для спеціалізації джазових виконавців, бажано використовувати у кожній програмі заліку чи іспиту виконання джазових стандартів, переважно у 5-6 семестрах Блюзи (архаїчні, класичні та сучасні, 12-ти тактові) та стилю "Бібоп", в 7-8 семестрах.

2.2. Список рекомендованих джерел:

Откидач, В. (2018). Популярна музика: енциклопедичний словник. Харків: Лідер.

Симоненко, В. (1981). Лексикон джаза. Київ: Музична Україна.

Симоненко, В. (2004). Українська енциклопедія джазу. Київ: Центрмузінформ

Aebersold, J. (2015). How to Play Jazz for Piano: The Most Widely Used Improvisation Method on the Market. Alfred Music.

Gridley M. (2003). Concise Guide to Jazz. (4th ed.) New York : Prentice Hall, Inc.

Hodson R. (2007). Interaction, Improvisation, and Interplay in Jazz. New York : Routledge.

The New Real Book. (2005). (Vol. 1 – 3) Petaluma: Sher Music Co.

КЕЙС 3. Опанування опусами педагогічного репертуару за рівнями виконавської майстерності, які відповідають різним рокам навчання у закладі початкової та/або профільної мистецької освіти. Презентація творів педагогічного репертуару керівнику практики від кафедри.

3.1. Практичні завдання:

– - виконання творів з переліку педагогічного репертуару (гра на інструменті, диригування, спів тощо) з визначенням технічних складнощів та формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору (для різних років навчання);

– написання анотації з формулюванням завдань для поетапної роботи з кожним твором (для різних років навчання);

3.2. Список рекомендованих джерел:

Демчишин, М. (2004) Методика формування художньо-творчої особистості засобами музичного мистецтва. Мрія-1 ЛТД.

Дряпіка, В. (2000) Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта. Ліра.

Зайченко, І. (2016) Педагогіка і методика навчання у вищій школі. Ліра-К.

Лабінцева, Л. (2010) Актуальні проблеми музичної освіти. ЛНУ.

Музична освіта : філософський, мистецтвознавчий та педагогічний наголоси / В. Белікова та ін. (2018) Чернявський Д.О.

Aebersold, J. (2015). How to Play Jazz for Piano: The Most Widely Used Improvisation Method on the Market. Alfred Music.

Gridley M. (2003). Concise Guide to Jazz. (4th ed.) New York : Prentice Hall, Inc.

Hodson R. (2007). Interaction, Improvisation, and Interplay in Jazz. New York : Routledge.

The New Real Book. (2005). (Vol. 1 – 3) Petaluma: Sher Music Co.

Інтернет-ресурси

Бібліотека ХНУМ ім. І. П. Котляревського <https://numlib.kh.ua/elcat>

Електронна бібліотека – підручники <http://www.info-library.com.ua>

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
<http://library.nakkkim.edu.ua>

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>

Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua>

Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка

<https://korolenko.kharkov.com>

КЕЙС 4. Опрацювання видів і форм поточного і підсумкового контролю і критерії оцінювання учня закладу початкової та/або профільної мистецької освіти

4.1. Практичні завдання:

– створити список вимог та критеріїв оцінювання результатів навчання учнів різного рівня підготовки/років навчання;

– створити чек-ліст типових помилок учнів різного рівня підготовки / років навчання та методів їх усунення;

– за результатами відвідування заняття / іспиту / концерту провести письмовий аналіз переваг та недоліків представленої програми /відповіді учня та здійснити її альтернативне оцінювання (письмово).

4.2.Список рекомендованих джерел:

Актуальні проблеми сучасної музичної освіти / упоряд. Ж. Володченко.

(2005). НДУ.

Анікіна, Т., Борисова, С. (2011) Музична педагогіка : історія та теорія. ЛНУ.

Афанасьєв, Ю., Джура, О. (2009) Професійна підготовка музиканта. ДАКККіМ.

Белявіна, Н. (2015) Методологія та методика викладання фахових мистецьких дисциплін. НАКККіМ.

Бутенко, В., Шевченко, Ю. (2012) Музична педагогіка. Грінь Д.С.

Волков, О. (2020) Виразність, творчість і стиль. Концепція муз. виховання. Люкс.

Гладких, А. (2008) Формування професійного виконавства на духових інструментах. ХДАК.

Гринчук, І., Бурська, О. (2008) Проблеми музичного мислення : діалектика муз. логосу та ейдосу. Підручники і посібники.

Позінкевич, Р. (2000) Освіта в системі культури. Волин. держ. ун-т.

Ростовський, О. (2008) Музична педагогіка. НДУ.

Сбітнєва, Л. (2005) Методика музичного виховання. Альма-матер.

Стецюк, К. (2011) Методика музичного виховання. Етлон-2.

Ткачова, Н. (2013) Методика музичного виховання. Ткачук О.В.

КЕЙС 5. Підготовка та написання тематичних планів, розгорнутих планів-конспектів занять з фаху

Практичне завдання:

Написати розгорнуті плани-конспекти трьох занять з дисципліни фахового циклу із зазначенням: рівня підготовки / терміну навчання / класу, виконуваної програми, завдань конкретного уроку та рекомендацій щодо самостійної роботи.

5.1. Список рекомендованих джерел:

Демчишин, М. (2004) Методика формування художньо-творчої особистості

засобами музичного мистецтва. Мрія-1 ЛТД.

Дряпіка, В. (2000) Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта. Ліра.

Зайченко, І. (2016) Педагогіка і методика навчання у вищій школі. Ліра-К.

Лабінцева, Л. (2010) Актуальні проблеми музичної освіти. ЛНУ.

Музична освіта : філософський, мистецтвознавчий та педагогічний наголоси / В. Белікова та ін. (2018) Чернявський Д.О.

Позінкевич, Р. (2000) Освіта в системі культури. Волин. держ. ун-т.

КЕЙС 6. Творчо-пошуковий підхід до завдань і форм роботи на заняттях з фаху

5.1. Практичне завдання:

– створити каталог творчих та/або ігрових завдань (вправ) для уроків з учнями-початківцями із зазначенням їх призначення (на розвиток ритму, емоційності, вивчення нот тощо).

5.2. Список рекомендованих джерел:

Ростовський, О. (2008) Музична педагогіка. НДУ.

Сбітнєва, Л. (2005) Методика музичного виховання. Альма-матер.

Стецюк, К. (2011) Методика музичного виховання. Етлон-2.

Ткачова, Н. (2013) Методика музичного виховання. Ткачук О.В.

Aebersold, J. (2015). How to Play Jazz for Piano: The Most Widely Used Improvisation Method on the Market. Alfred Music.

Gridley M. (2003). Concise Guide to Jazz. (4th ed.) New York : Prentice Hall, Inc.

Hodson R. (2007). Interaction, Improvisation, and Interplay in Jazz. New York : Routledge.

КЕЙС 7. Відвідування майстер-класів, конференцій, вебінарів, що націлені на вдосконалення педагогічної майстерності

7.1. Практичні завдання:

- відвідати захід, який має музично-педагогічну спрямованість;
- написати есе-рефлексію щодо відвіданого заходу.

Критерії есе:

- обсяг – 1-2 сторінки, кегль 14, шрифт Time New Roman, інтервал 1,5;
- висвітлити тему заходу, автора-доповідача, музичний матеріал, дату відвідування; хто є автором заходу;
- описати основні проблемні ситуації, які було обговорено.

7.2. Список рекомендованих джерел:

Демчишин, М. (2004) Методика формування художньо-творчої особистості засобами музичного мистецтва. Мрія-1 ЛТД.

Дряпіка, В. (2000) Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта. Ліра.

Зайченко, І. (2016) Педагогіка і методика навчання у вищій школі. Ліра-К.

Лабінцева, Л. (2010) Актуальні проблеми музичної освіти. ЛНУ.

Музична освіта: філософський, мистецтвознавчий та педагогічний наголоси / В. Бєлікова та ін. (2018) Чернявський Д.О.

Levine, M. (1989). The Jazz Piano Book. Petaluma, CA : Sher Music.

Moehrke, Ph. (2009). Jazz Piano – Improvisation Concepts (Jazz Piano Concepts). AMA Verlag.

The New Real Book. (2005). (Vol. 1 – 3) Petaluma: Sher Music Co.

Tucker, S. (2012). Deconstructing the jazz tradition: The “subjectless subject” of new jazz studies. In D. Ake, C. H. Garrett, & D. Goldmark (Eds.), *Jazz/not jazz: The music and its boundaries* (pp. 264–284). Berkeley, CA: University of California Press.

КЕЙС 8. Підготовка та заповнення звітної документації

- заповнення щоденника практики (щотижнево);
- написання звіту з педагогічної практики (щосеместрово).

7 – 8 Семестри (виробнича практика).

Виробнича практика проходить на базах практики (заклади початкової та/або профільної мистецької освіти, Школа-студія ХНУМ імені І.П. Котляревського тощо). Головною метою виробничої практики є набуття практичних навичок викладання.

КЕЙС 9. Відвідування навчальних занять на базі практики

9.1. Практичне завдання:

– складання аналізу-конспекту відвіданих навчальних занять (не менше ніж три).

КЕЙС 10. Проведення навчальних занять на базі практики

10.1. Практичне завдання:

– проведення навчальних занять.

При відсутності можливості провести заняття з учнем керівник практики від кафедри забезпечує моделювання ситуації проведення уроку, а саме – ознайомлення здобувача освіти з програмою з дисципліни, програмними вимогами; складання плану-конспекту уроку; складання репертуару, який відповідає обраному рівню уроку з визначенням: методологічних і технічних складнощів та методів їх подолання з урахуванням регламенту часу), відвідування занять викладачів.

КЕЙС 11. Підготовка методичних розробок та презентацій навчальних занять з урахуванням власного досвіду викладання

11.1. Практичні завдання:

- складання здобувачем методичної розробки уроку (не менше ніж три);
- створення презентації з виокремленням ключових моментів уроку.

КЕЙС 12. Підготовка звітної документації.

- заповнення щоденника практики (щотижнево);
- написання звіту з педагогічної практики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» Документ 2145-VIII, поточна редакція від 06.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2145-19#n1235>
2. Закон України «Про позашкільну освіту» Документ 1841-III, чинний, поточна редакція від 22.05.2021, підстава - 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
3. Наскрізнi програми практики здобувачiв вищої освіти ступеня бакалавр Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського. URL: <https://num.kharkiv.ua/2513-normativni-dokumenti>
4. Нормативно-правові акти початкової та профільної мистецької освіти. URL: <https://arts.gov.ua/misteczka-osvita/pochatkova-profilna-mysteczka-osvita/>
5. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського. URL: <https://num.kharkiv.ua/share/docs/education/praktika/PolozhennyaPraktPidgotovka.pdf>
6. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Документ z0035-93, поточна редакція від 20.12.1994, підстава - v0351281-94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>

ДОДАТКИ

Додаток 1.

*Щоденник педагогічної
практики (форма).*

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ
КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ**

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

_____ факультет

Кафедра _____

ЩОДЕННИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувача вищої освіти ступеня бакалавр
курсу
факультету

Спеціальність, освітня програма, фахове спрямування

(ПІБ)
Керівник практики від кафедри

(ПІБ)
Консультант практики від бази практики

(ПІБ)

**20_-20_ навчальний рік
5 семестр**

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

6 семестр

Тиждень	Вид активності/ Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			

Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

20__-20__ навчальний рік

7 семестр

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

8 семестр

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики

Тиждень 1			
Тиждень 2			
Тиждень 3			
Тиждень 4			
Тиждень 5			
Тиждень 6			
Тиждень 7			
Тиждень 8			
Тиждень 9			
Тиждень 10			
Тиждень 11			
Тиждень 12			
Тиждень 13			
Тиждень 14			
Тиждень 15			
Тиждень 16			

Правила ведення та оформлення Щоденника практики

- 1.Щоденник – основний документ студента під час проходження практики.
- 2.Під час практики студент щотижнево має особисто записувати в щоденник інформацію щодо участі у різних видах активностей.
- 3.По факту участі в активності (активностях) під час проходження практики протягом тижня студент зобов'язаний подавати щоденник на перегляд керівнику (консультанту) практики від установи / організації для відповідної відмітки про виконання заходу.
- 4.По закінченні семестру студент подає щоденник практики на погодження керівнику практики від кафедри, що є одним із складових заліку (поряд із письмовим звітом про проходження практики, методичною розробкою уроку у pdf-форматі або у форматі презентації (по одній у 5, 6, 7 семестрах), відео- або фото звітом (скріншотом) про проведення відкритого уроку та його методичною розробку у pdf-форматі (8 семестр).
- 5.Без заповненого щоденника студент не допускається до захисту матеріалів практики.

Інформація про бази практики (установи, організації), де здобувач вищої освіти проходив практичну підготовку

Назва бази практики (установи, організації):

Термін проходження практики здобувачем вищої освіти_

Керівник практики від бази практики (установи, організації):

(прізвище та ініціали)

(посада)

М.П. (підпис)

Додаток 2.
Форма та рекомендації щодо
заповнення розробки уроку

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА УРОКУ

з _____

назва дисципліни

Рівень освіти: Початкова мистецька освіта

Клас (рік навчання) _

Розроблено здобувачем освіти (ПШБ) __

Тема уроку: _

Мета уроку: __

Вид заняття: _

Методи навчання: _

Наочний матеріал, технічні засоби навчання_ Зміст уроку:

1. Організаційний момент: _
2. Перевірка д/з та актуалізація знань, отриманих на попередніх уроках _
3. Вивчення нового матеріалу, засвоєння нових знань. навичок _
4. Систематизація вивченого, рефлексія уроку _
5. Домашнє завдання ____ Рекомендовані джерела інформації ____ Урок розроблено відповідно до початкової програми / робочої програми навчальної дисципліни _

Дата проведення уроку: _

Керівник практики _ _

(посада, ПШБ) (підпис)

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАПОВНЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОЗРОБКИ

Рівень освіти	Початкова мистецька освіта: елементарний рівень (1-4 кл. ДМШ); базовий рівень (5-8 кл. ДМШ).	
Курс / клас	Вказуємо клас (або рік підготовки) учня, фах, ПІБ учня (якщо індивідуальне заняття).	
Розроблено здобувачем (ПІБ)	Вказуємо власні дані	
Тема уроку	Відповідно до програми	
Мета уроку	Має корелювати з темою уроку	
Вид заняття	Можливі типи уроку: урок-лекція, урок-бесіда, урок-практикум, контрольний урок, комбінований урок, урок- екскурсія тощо.	
Методи навчання	Вибрати ті методи, які застосовуються саме на цьому уроці: Практична робота з нотним текстом; наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); аудіо- та відеометод (прослуховування / перегляд записів творів); самостійна робота тощо.	
Наочний матеріал	Можливі варіанти: нотний текст творів, ілюстрації, схеми, таблиці, картки, підручники, збірники, методичні посібники, використання застосунків з дошкою (Jam board Google Meet, Whiteboard Zoom тощо), використання відео та аудіо ілюстрацій, тестів, музичних фрагментів, вікторин.	
Зміст уроку	Організаційний момент	Створення сприятливої атмосфери Організація уваги учнів . Перевірка підготовки учнів до уроку.
	Перевірка д/з, актуалізація знань	Вказуємо як саме проводиться перевірка д/з: обговорення складнощів які виникли при виконанні, надаємо форми організації опитування д/з, список питань тощо.
	Вивчення нового матеріалу, засвоєння нових знань, навичок	В довільній формі надаємо опис того, що учень (студент) має засвоїти на уроці, надаємо конспект основних понять, важливих положень уроку (тезово)
	Систематизація вивченого, рефлексія уроку	Вказуємо питання на закріплення нової теми та підсумовуємо роботу учня (студента) на уроці
	Домашнє завдання	Вказуємо конкретне завдання з урахуванням фрагменту твору, який необхідно опрацювати, джерела, сторінки, параграфа з джерела тощо.
Рекомендовані джерела інформації	Список джерел для вивчення даної теми (подавати в APA стилі)	

Урок розроблено відповідно до початкової програми / робочої програми
навчальної дисципліни _____

**Додаток 3. Форма та рекомендації щодо
заповнення характеристики
здобувача керівником практики**

ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

здобувача освіти ___ рівня
форми навчання

(ПІБ практиканта)

« _____ » 202__ року.
Керівник практики, посада
підпис розшифровка підпису

Примітки:

1. Характеристика надається керівником/консультантом практики здобувачу освіти, який завершив проходження практики та зберігається разом зі звітом і щоденником практики здобувача на кафедрі.

2. Приклад характеристики для педагогічної практики:
ПІБ проходив педагогічну практику в _ з _ по
_20 року.

За час проходження практики ПІБ показав добрий рівень знань з педагогіки початкової / передфахової мистецької освіти. На заняттях з педагогічної практики на етапі навчальної практики вивчав методичну літературу, ознайомився з веденням документації викладача мистецької освіти, ознайомився з методологією викладання предмету, відвідував заняття консультанта практики. Під час виробничої практики ознайомився з особливостями реалізації освітніх програм відповідних рівнів, типами занять, проводив уроки з учнем ___(вік, клас, фах). Під час підбору матеріалу та програми враховував вікові та індивідуальні особливості учня. Зарекомендував себе відповідальним, старанним, творчим, уважним. Дотримується педагогічної етики, поважає гідність дитини. Рекомендую оцінити педагогічну практику студента ПІБ на «_».

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ
КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ**

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

Кафедра

ЗВІТ З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувача ступеня освіти бакалавр
курсу
факультету

Спеціальність, освітня програма, фахове спрямування

(ПІБ)

Керівник практики від університету

(ПІБ)

Консультант практики від бази практики

(ПІБ)

ВИДИ ПРАКТИК, ТЕРМІНИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗ ПРАКТИК

Вид практики (5 семестр 20_-20_н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи_ Юридична адреса установи__ Офіційний сайт установи_ Керівник від бази практики__ Учень (ПІБ, вік, фах, клас) __

Вид практики (6 семестр 20_-20_н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи_ Юридична адреса установи__ Офіційний сайт установи_ Керівник від бази практики__ Учень (ПІБ, вік, фах, клас) __

Вид практики (7 семестр 20_-20_н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи_ Юридична адреса установи__ Офіційний сайт установи_ Керівник від бази практики__ Учень (ПІБ, вік, фах, клас) __

Вид практики (8 семестр 20_-20_н.р.) педагогічна виробнича

Назва установи_ Юридична адреса установи__ Офіційний сайт установи_ Керівник від бази практики__ Учень (ПІБ, вік, фах, клас) __

ЗМІСТ РОБОТИ на практиці:

5 семестр _ _ _

6 семестр _ _ _

7 семестр _ _ _

8 семестр _ _ _

ДОДАТКИ ДО ЗВІТУ

в якості додатків можуть бути оприлюднені матеріали до щосеместрової звітності: методичні розробки уроків, презентації, репертуарні списки, план-конспект відвіданих уроків консультанта практики, есе щодо відвіданого заходу музично-педагогічної спрямованості, каталог ігрових вправ тощо.

Додаток 5.
Приклад заповнення щоденника
з педагогічної практики

2023-2024 навчальний рік
5 семестр (навчальна практика)

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1	Ознайомлення з документацією викладача початкового мистецького закладу освіти (журнал, типові програми, робоча навчальна програма, поурочний план, див. перелік https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0571655-06#Text) та структурними підрозділами Комунального закладу «Дитяча музична школа №15» м. Харкова	виконано	
Тиждень 2	Ознайомлення з законодавчими актами, що регулюють діяльність викладача початкового закладу мистецької освіти (Статут школи, Положення про мистецьку школу, затвердженого Наказом Міністерства культури України від 09 серпня 2018 року № 686, зареєстрованого Міністерством юстиції України від 03 вересня 2018 року № 1004/32456, Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про культуру»)	виконано	
Тиждень 3	1. Створення репертуарного списку для учнів _ року навчання; 2. Вивчення методичної літератури з фахової дисципліни	виконано	
Тиждень 4	1. Виконання творів з переліку педагогічного репертуару (рік навчання): — Л. Моцарт. Менует. — В. Косенко. «Дощик». — К. Черні. Етюд №2 ор.299 2. Написання анотації з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору	виконано	
Тиждень 5	Створення репертуарного списку для учнів _ року навчання;	виконано	
Тиждень 6	1. Виконання творів з переліку педагогічного репертуару (рік навчання): — ... — ... 2. Написання анотації з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору	виконано	
Тиждень 7	Створення репертуарного списку для учнів _ року навчання;	виконано	
Тиждень 8	1. Виконання творів з переліку педагогічного репертуару (_ рік навчання): — ... — ... 2. Написання анотації з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору	виконано	
Тиждень 9	Створення репертуарного списку для учнів _ року навчання;	виконано	
Тиждень 10	1. Виконання творів з переліку педагогічного репертуару (рік навчання): — ... — ... 2. Написання анотації з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору	виконано	

	завдань щодо кожного твору ...		
Тиждень 11	Розробка плану-конспекту заняття з дисципліни фахового циклу: дата __, прізвища та ім'я учня __, його рівня підготовки/терміну навчання. Програма: __	виконано	
Тиждень 12	Оформлення й здача розробленого плану-конспекту заняття з дисципліни фахового циклу: дата __, прізвища та ім'я учня __, його рівня підготовки/терміну навчання. Програма: (розробка додається)	виконано	
Тиждень 13	Створення каталогу творчих та ігрових завдань (вправ) для уроків з учнями-початківцями на розвиток ритму. (Каталог ігрових завдань додається)	виконано	
Тиждень 14	Відвідування майстер класу провідного викладача школи Дата Тема заходу	виконано	
Тиждень 15	Написання есею-рефлексії щодо відвідування __. (Есеї додається).	виконано	
Тиждень 16	Заповнення документації (щоденник, звіт практики)	виконано	

7 семестр (виробнича практика)

Тиждень	Вид активності / Тема / короткий зміст уроку	Відмітка про виконання	Підпис консультанта практики
Тиждень 1	Відвідування бази практики __, знайомство з структурою закладу, сайтом тощо; знайомство з консультантом, його учнями.	виконано	
Тиждень 2	Відвідування занять консультанта бази практики, дата __; Складання аналізу-конспекту відвіданого заняття (конспект додається).	виконано	
Тиждень 3	Відвідування занять консультанта бази практики, дата __; Складання аналізу-конспекту відвіданого заняття (конспект додається).	виконано	
Тиждень 4	Відвідування занять консультанта бази практики, дата __; Складання аналізу-конспекту відвіданого заняття (конспект додається).	виконано	
Тиждень 5	Відвідування занять консультанта бази практики, дата __; Складання аналізу-конспекту відвіданого заняття (конспект додається).	виконано	
Тиждень 6	Проведення навчальних занять на базі практики. Тема: Учень: Рівень підготовки	виконано	
Тиждень 7	Проведення навчальних занять на базі практики. Тема: Учень: Рівень підготовки	виконано	
Тиждень 8	Проведення навчальних занять на базі практики. Тема: Учень: Рівень підготовки	виконано	

Тиждень 9	<i>Проведення навчальних занять на базі практики. Тема: Учень: Рівень підготовки</i>	виконано	
Тиждень 10	<i>складання плану-конспекту уроку за темою «_»;</i>	виконано	
Тиждень 11	<i>створення презентації до плану-конспекту уроку з виокремленням ключових моментів уроку.</i>	виконано	
Тиждень 12	<i>складання плану-конспекту уроку за темою «_»;</i>	виконано	
Тиждень 13	<i>створення презентації до плану-конспекту уроку з виокремленням ключових моментів уроку.</i>	виконано	
Тиждень 14	<i>складання плану-конспекту уроку за темою «_»;</i>	виконано	
Тиждень 15	<i>створення презентації до плану-конспекту уроку з виокремленням ключових моментів уроку.</i>	виконано	
Тиждень 16	<i>Заповнення документації (щоденник, звіт практики)</i>	виконано	

Додаток 6.
Приклад заповнення звіту
з педагогічної практики

ВИДИ ПРАКТИК, ТЕРМІНИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗ ПРАКТИК

Вид практики (5 семестр 20_ -20_ н.р.) педагогічна навчальна

Назва установи Школа-студія ХНУМ імені І.П. Котляревського

Юридична адреса установи пл. Конституції 11/13, м. Харків, Україна

Офіційний сайт установи <https://num.kharkiv.ua/> _

Консультант від бази практики ПБ

Учень (ПБ, вік, фах, клас) Прізвище, ім'я, років, перший рік навчання

ЗМІСТ РОБОТИ на практиці:

5 семестр *Протягом 5 семестру відбулося ознайомлення з типовою шкільною документацією, викладача початкового мистецького закладу освіти; було складено репертуарні списки для учнів 1-3 років навчання з написанням анотацій з формулюванням педагогічних завдань щодо кожного твору; було виконано твори з переліку педагогічного репертуару: Було розроблено плани-конспект заняття з дисципліни фахового циклу:*

«...», створено презентацію відповідно до обраної теми заняття. Також розроблено каталог ігрових завдань для початківців на розвиток ,, Було відвідано майстер класу провідного викладача школи, основні положення заходу відображено у есеї. Всі матеріали практики додаються.